

Yeniden yapılacak su işleri için gelecek senelere geçici taahhüt icrasına mezuniyet verilmesi hakkındaki 3132 sayılı kanuna ek kanun lâyihası ve Nafia ve Bütçe Encümenleri mazbataları (1 314)

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Umum Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71-206 6/1763

26 . VI . 1944

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Yeniden yapılacak su işleri için gelecek senelere geçici taahhüt icrasına mezuniyet verilmesi hakkındaki 3132 sayılı kanuna ek olarak Nafia Vekillîğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 23 . VI . 1944 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihasının esbabı mucibesiyile birlikte sunulmuş olduğunu arz ederim.

Başvekil
Ş. Saraçoğlu

Esbabı mucibe

3132, 3483, 3906 ve 4100 sayılı kanunlar mucibince büyük su işleri için Nafia Vekâletine 81 milyon liralık taahhüt salâhiyeti ve buna karşılık olmak üzere Hazine kefaleti ile Ziraat Bankasına bono ihraçı mezuniyeti verilmişti.

Bu suretle bundan evvelce bütçe tahsisatı ile sarfedilmiş olan mebalîge ilâveten 1933 den 1940 senesine kadar 7 şer milyon ve 1946 senesine kadar da her sene 9 zar milyon lira bono ihraçına salâhiyet verilmiş olduğu halde, ilk senelerde etüdlerin bitmemiş olması ve son senelerde de umumî şartların çalışma imkânlarını daraltması yüzünden bu salâhiyet günü gününe kullanılamamıştır. Son sene içinde iş yapma imkânlarının artmış olması, daha geniş ölçüde faaliyetle çalışılabilir bir durum temin etmişse de muhtelif sebep ve tesirle bilhassa inşaat işlerinde husule gelen fiyat yükselmeleri henüz zail olmadığı cihetle evvelce normal şartlara göre tesbit edilen tahsisatla işlerin matlûp olan intizam ve icabeden süratle yürütülmesi güçleşmiş ve elde bulunan işler natamam bir vaziyette kalmak tehlikesine mâruz bulunmuştur.

Bataklıkları kurutma, taşkınları önleme ve sulama bakımından şümüllü olarak muhtelif istikametlerde sularımızın ıslah ve tanzimi için icabeden faaliyete devam imkânı mevcut iken munhasıran, tahsisatın ve ilerdeki senelere ait taahhüt salâhiyetinin darlığı yüzünden bu faaliyetin yavaşlatılması ve kısmen durdurulması sebebiyle hâsıl olabilecek maddi ve mânevî zararları önlemek ve elde bulunan işlerin feyizli şemereleşmesini birân evvel istihsal edebilmek emeliyle mevcut salâhyete daha 50 milyon liralık taahhüt salâhiyeti eklenmesi ve sonu 1946 senesi olarak tesbit edilen tediye programının 1950 senesine kadar uzatılması zaruri ve faydalı bir tedbir olarak mütalâa edilmiştir.

Her ne kadar bunun karşılıkları henüz bütçedeki tahsisatla temin edilememiş ise de muhtelif sahalarda girişilen işlerin peyderpey ikmali halinde bir taraftan sulamalardan elde edilecek ücretler ve buna ilâveten kurutulan arazinin kıymetlendirilmesinden dolayı ayrı bir kanunla temini derpiş edilen varidat ve bir taraftan da bütçeye konulacak tahsisatla bu borçların karşılanması mümkün

olabileceği ve esasen her sene milyonlarca lira maddi zarara ve bundan başka sırtma yüzünden insanca mühim miktarda tahribata sebep olan su felâketlerinde, yapılacak mücadelenin temin edeceği faydalarla, sulama yüzünden temin edilecek zirai emniyet ve istihsal artışı sebebiyle bilâvasıta bütçemizde de müsbet tesirler husule geleceği tabii bulunmuş ve bu mülâhazalarla bu kanun lâiyhası ihzar ve takdim kılınmıştır.

Nafia Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Nafia Encümeni

Karar No. 10

Esas No. 1/314

8 . VII . 1944

Yüksek Reisliğe

Yeniden yapılacak su işleri için gelecek senelere geçici taahhüdat icrasına mezuniyet verilmesi hakkında 3132 sayılı kanuna ek olarak Nafia Vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyeti kararı üzerine Başvekâletin 28 . VI . 1944 tarih ve 6/1763 sayılı tezkereleri ile yüksek makamlarına sunulup Encümenimize havale buyurulan kanun lâiyhası ve mucip sebepleri, Nafia Vekili ve Maliye Vekilliği mümessili huzuriyle okundu ve müzakere edildi.

Gerek kanun lâiyhasına bağlı Hükümetin esbabı mucibesinin mütalâasından ve gerek müzakere sırasında Nafia Vekili tarafından verilen izahlardan ; 3132 ve 4100 sayılı kanunlarla verilmiş olan ceman (81) milyon liralık tahsisat ile, bu güne kadar başlanmış olan su işlerinin ikmaline imkân hâsil olamayacağı ve 4100 sayılı kanunla tahdit ve tesbit edilen senevi (9) milyon liralık bono ihraçı salâhiyetinin son senelerdeki masrafları karşılamaya kifayet etmeyeceği anlaşılmıştır.

İçinde bulunduğumuz fevkalâde haller dolayısıyla işçi ücretleriyle inşaat malzemesi fiyatlarının mühim bir derecede yükseldiği ve binnetice, inşaat bedellerinin dört beş misline tereffu eylediği ve bu yüzden harpten evvelki fiyatlara göre hesap edilerek başlanmış olan işlerin mevcut tahsisatla ikmal edilemeyeceği tebeyyün eylemiştir.

3132 ve 4100 sayılı kanunlarla verilmiş olan (81) milyon liralık tahsisatın bu güne kadar (49) milyon lirası sarfedildiği ve geriye (32) milyon lira kadar bir tahsisat kalmış ise de bununla taahhüde bağlanmış bulunan işlerin bedel-

leri bile ödenemeyeceği anlaşılmıştır.

Bu düşüncelere binaen, halen ihale edilmiş olan su işleri inşaatının devamını temin ve taahhüt bedellerini karşılayabilmek için, bu kanun lâiyhası ile (81) milyon liraya ilâveten (50) milyon liralık bir tahsisat daha verilmesi talep edilmektedir.

Filhakika bu güne kadar başlanmış ve taahhüde bağlanmış işlerin yapılması ve tamamlanması için ; sarfedilmiş olan (49) milyona ilâveten, şimdiki rayiçlere göre takriben (72) milyon lira kadar bir paranın sarfı zarurî olduğu görülmüştür.

Bununla beraber gerek ikmal edilen ve gerek üzerinde çalışılmakta bulunan su işleri mevzularının müsbet ve tam bir surette her çeşit teferuat ve noksanlarının tamamlanarak faydalı bir şekle girebilmesi için verilmiş ve verilecek bu tahsisatlara ilâveten ayrıca (100) milyon lira kadar bir paranın daha sarfı icap edeceği bugünkü rayiçlere göre burada kayıt ve zikreylemeyi faydalı bulduk.

Maamafih harbin sona ermesi ile inşaat fiyatlarının düşeceğini de gözönünden uzak tutmamalıdır.

Millî refah ve servetin artmasında mühim bir âmil olacağı aşikâr olan ve halen inşasına devam edilmekte bulunan su işlerinin durdurulması memleketi maddî ve manevî büyük zararlara sokacağı ; şimdiye kadar meydana getirilmiş olan işlerin büyük bir kısmının heder olmasını bataklıkların çoğalmasını, yurdun sıhhi durumunun az çok bozulmasını ; işleri tatil edilmiş olan müteahhitlere tazminat verilmesini, sulama, ku-

rutma ve tuğyanlardan koruma gibi mühim kalkınma işlerinin geçikmesini mucip olacağı gözönüne alınarak teklif edilen kanun lâyihasının esas itibariyle kabulü Encümenimizce oybirliğiyle muvafık görülmüştür. Yanlız muhtelif mntakalarda başlamış olan işlerin bir an evvel tam bir şekilde ikmal edilerek müspet ve nafi bir hale getirilmesi, memleketin sıhî ve iktisadî vaziyetinin ıslahına yardım edecek olan bataklık kurutması ve tuğyanlardan koruma gibi daha çabuk ve ucuz meydana getirilebilecek işlerin tercihan yapılmasının bir programa bağlanması ve işlerin imkân derecesinde toplu bir hale getirilerek umumî masrafların azaltılması hususlarının Nafia Vekilliğinden temennisine karar verilmiştir. Müzakere sırasında Encümen âzasından bazıları Meriç nehrinin tuğyanları ve yatağının tebdili mecrasına temas ile Edirne ve Uzunköprü'de pek kıymetli arazinin su altında kaldığını; Talvek hattı hudut itibar edilmiş bulunduğundan tebdili mecranın memleketimiz zararını mucip olacak bir şekilde devam ettiğini tebarüz ettirmişlerdir.

Her ne kadar Meriç nehrinin ıslahı işi umumî muvazeneyle konulacak tahsisata ve Yunan Hükümetiyle yapılan bir itilâfnameye taallûk etmekte ve ahvali hazıra dolayısıyla her hangi bir ieraat ve inşaata geçilmemekte olduğu anlaşmış ise de aziz vatanımızın velevki pek cüzi bir kısmının ziyana ve bir çok vatandaşların mutazarrır olmasına sebep olan bu vaziyetin biran evvel ıslah ve önüne geçilmesinin temini keyfiyetinin bu vesile ile Hükümetten temennisine karar verilmiştir.

Bundan sonra maddelerin müzakeresine geçilecek:

1. İşe muayyen ve sabit bir tahsisat verilmesi,

2. Bu işlere tahsis edilmiş ve edilecek resümalin itfası ve faizlerinin tediyesi hususlarının Maliye Vekâletince Devlet borçları ile birlikte düşünülmesi; muvafık ve doğru olacağı kanaatine varılmış ve kanun lâyihasındaki birinci maddede bu esasa göre tadil edilmiştir. Bu sebeple verilen paralardan faizlerin indirilmesi artık mevzu bahis olamayacağı için Maliye ve Nafia Vekillerinin de muvafakatiyle istenilen (50) milyon lira (40) milyona indirilmiştir.

İkinci maddede, faizleriyle birlikte senelik tekiye miktarının (8) milyon lirayı geçmemesi ve Maliye Vekilliğince (40) milyon liraya kadar bono ihraçına salâhiyet verilmesi şeklinde değiştirilmiştir.

3, 4, 5, 6 nci maddeler Hükümetin teklifi ve hile aynen kabul olunmuştur.

Havalesi gereğince Bütçe Encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe sunuldu.

Nafia En. Reisi	Bu M. M.	Kâtip
Eskişehir	İsparta	İsparta
<i>Izzet Arukan</i>	<i>K. Aydar</i>	<i>K. Aydar</i>
Afyon K.	Afyon K.	Ankara
<i>A. Çetinkaya</i>	<i>M. Gönenc</i>	<i>A. Baytan</i>
Ankara	Çorum	Kars
<i>R. Börekçi</i>	<i>Dr. C. Alper</i>	<i>Dr. Esad Oktay</i>
Kayseri	Manisa	Maraş
<i>M. Taner</i>	<i>O. Erçin</i>	<i>H. R. Tankut</i>
Urfa	Sivas	
<i>İ. H. Başak</i>	<i>R. Soyer</i>	

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe Encümeni

Mazbata No. 130

Esas No. 1/314

17. VII. 1944

Yüksek Reisliğe

Yeniden yapılacak su işleri için gelecek senelere geçici taahhüt icrasına mezuniyet verilmesi hakkındaki 3132 sayılı kanuna ek olarak Nafia Vekilliğince hazırlanan ve Başvekâletin 26 haziran 1944 tarih ve 6/1763 sayılı tezkeresiyle Yüksek Meclise sunulan kanun lâyihası Nafia Encümeni mazbatasıyla birlikte Encümenimize tevdi buyurulmakla Nafia Vekili Sırrı Day ve Maliye Vekilliği adına Bütçe ve Malî Kontrol Umum Müdürü hazır oldukları halde tetkik ve müzakere olundu.

İşçi ücretleriyle, alet ve malzeme fiyatlarındaki yükselmeler dolayısıyla 3132 ve 4100 sayılı kanunlarla verilmiş olan 81 milyon liralık tahsisatla başlanmış su işlerinin ikmalî imkânı kalmadığından bu lâyiha ile 50 milyon liralık daha tahsisat istenilmektedir.

Başlanmış su işlerinin yarıda bırakılması bu hizmetlere yatırılmış tahsisatın ve emeğin heder olması demek olacağına göre şartların müsaadesizliğine rağmen faaliyete devam olunması ve bunun için de gerekli tahsisatın verilmesi Encümenimizde de yerinde görülmüştür.

Teklif olunan lâyhada gerek mevcut 81 milyon liralık salâhiyete ve gerek bu defa istenilen 40 milyon liraya mahsuben kredi ile temin edi-

lecek mebaliğın ve faizlerinin bütçeye konulacak tahsisatla itfası derpiş edilmiş olduğuna göre 81 milyon liranın evvelce kanunlaştırılan temin şekli mahfuz olmak üzere bu kerre istenilen 40 milyon liranın doğrudan doğruya bütçeye konulacak tahsisatla temini ve 81 milyon liranın teklif ve hile Devlet borçları bütçesinden itfasına devam edilmesi daha uygun görülmüş ve Hükümetle mutabık olarak maddelerde bu esas dâhilinde icabeden tadilat yapılmıştır.

Umumî Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis	Reis V.	M. M.
Çorum	Kastamonu	Tokad
İ. Eker	Mezundur	H. N. Keşmir
Kâtip		
İstanbul	Diyarbakır	Diyarbakır
F. Öymen	R. Bekit	Ş. Uluğ
Edirne	Giresun	İsparta
M. N. Gündüzalp	A. Sayar	M. Karaağaç
İstanbul	İstanbul	İzmir
H. Kortel	H. Ülkmen	M. Birsol
Kayseri	Kütahya	Mardin
F. Baysal	H. Pekcan	R. Erten
	Yozgad	
	A. Sungur	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Yeniden yapılacak su işleri için gelecek senelere geçici taahhüt icrasına mezuniyet verilmesi hakkındaki 3132 sayılı kanuna ek kanun lâiyhası

MADDE 1. — Yeniden yapılacak su işleri için 3132 ve 4100 sayılı kanunlarla sarfına mezuniyet verilen (81) milyon liraya ilâveten bu kanunlarla 3483 ve 3906 sayılı kanunlarda yazılı hükümlere göre temin ve 3483 sayılı kanunun 4 ncu maddesi gereğince itfa edilmek üzere daha (50) milyon lira verilmiştir.

MADDE 2. — Birinci maddeye göre yapılacak işler için faizleriyle birlikte senelik tediye miktarı (12) milyon lirayı geçmemek üzere (50) milyon liraya kadar bono ihraçına Maliye Vekili mezundur.

MADDE 3. — 4100 sayılı kanunun 4 ncu maddesinde gösterilen müddet 1950 malî yılı sonuna kadar uzatılmıştır.

MADDE 4. — 4100 sayılı kanunun (5) nei maddesinde tesbit edilen senelik bono veya tahvil miktarı 1945 malî yılından itibaren (12) milyon liraya çıkarılmıştır.

MADDE 5. — Bu kanun neşri tarihinden mer'idir.

NAFIA ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Yeniden yapılacak su işleri için gelecek senelere geçici taahhüdât icrasına mezuniyet verilmesi hakkındaki 3132 sayılı kanuna ek kanun lâiyhası

MADDE 1. — Yeniden yapılacak su işleri için 3132 ve 4100 sayılı kanunlarla sarfına mezuniyet verilen (81) milyon liraya ilâveten; bu kanunlarla 3483 ve 3906 sayılı kanunlarda yazılı hükümlere göre temin edilmek üzere; daha kırk milyon lira verilmiştir. Birinci fıkra mucibince sarfedilecek ceman yüz yirmi bir milyon lira ile bunların faizleri; suların işletme sâfi hasılâtı ile her sene Devlet borçları bütçesine konacak tahsisattan ödenir.

MADDE 2. — Birinci maddeye göre yapılacak işler için faizleriyle birlikte senelik tediye miktarı (8) milyon lirayı geçmemek üzere (40) milyon liraya kadar bono ihraçına Maliye Vekili mezundur.

MADDE 3. — Hükümetin 3 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Hükümetin 4 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Hükümetin 5 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Yeniden yapılacak su işleri için gelecek senelere geçici taahhüt icrasına mezuniyet verilmesi hakkındaki 3132 sayılı kanuna ek kanun lâiyhası

MADDE 1. — Su işleri için 3132 ve 4100 sayılı kanunlarla sarfına mezuniyet verilen (81) milyon liraya ilâveten Nafia bütçesine her sene konulacak tahsisatla karşılanmak üzere (40) milyon liraya kadar ileriki senelere geçici taahhüde girişmeğe Nafia Vekili mezundur. Bu tahsisatın malî programı Maliye ve Nafia Vekilleri tarafından tesbit edilir.

(81) milyon lira ile faizleri her sene Devlet borçları bütçesine konacak tahsisattan ödenir. Suların işletme hasılâtı bütçeye irat kaydedilir.

MADDE 2. — Birinci madde mucibince Ziraat bankasına temin edilecek krediden ve bütçeye konacak tahsisattan faizleriyle birlikte ödenmek üzere yapılacak su işleri için senelik tediye miktarı 8 milyon lirayı geçmemek üzere (40) milyon liraya kadar bono ihraçına Maliye Vekili mezundur.

MADDE 3. — Hükümetin 3 ncu maddesi aynen.

MADDE 4. — 3483 sayılı kanunun dördüncü maddesi kaldırılmıştır.

MADDE 5. — Hükümetin 5 nei maddesi aynen.

Hü.

MADDE 6. — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye, Nafia ve Ziraat Vekilleri memurdur.

23 . VI . 1944

Bş. V. ve Ha. V. V. Ad. V.

Ş. Saracoğlu A. R. Türel

M. M. V. Da. V.

A. R. Artunkal Hilmi Uran

Ha. V. Ma. V.

F. Ağralı

Mf. V. Na. V.

Yücel Sırrı Day

İk. V. S. İ. M. V.

Fuad Sirmen Dr. H. Alataş

G. İ. V. Zr. V.

Suad H. Ürgüblü Ş. R. Hatipoğlu

Mü. V. Ti. V.

A. F. Cebesoy C. S. Siren

Na. E.

MADDE 6. — Hükümetin 6 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

B. E.

MADDE 6. — Hükümetin 6 nci maddesi aynen.